

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över Bättre verktyg för Finansinspektionen att motverka att det finansiella systemet missbrukas av kriminella (Promemoria)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och Innehållet i förslaget

Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen (2010:751) om betaltjänster, lagen (2011:755) om utgivning av elektroniska pengar och förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

I promemorian lämnas förslag som ger Finansinspektionen bättre verktyg att motverka att det finansiella systemet missbrukas av kriminella nätverk. I Sverige finns ca 1 200 ombud till utländska betaltjänstleverantörer. Ombudens verksamhet – t.ex. penningöverföringar inom ramen för s.k. alternativa betalningssystem (hawala-verksamhet) – kan missbrukas av kriminella nätverk. Polismyndighetens rapport Penningtvätt via betaltjänstombud (2021) ger vid handen att en stor andel av ombuden förekommer i underrättelser om kriminell verksamhet och att det får antas att ett flertal ombud har kopplingar till kriminella nätverk.

Vidare anges att en utländsk betaltjänstleverantör som vill tillhandahålla betaltjänster i Sverige ska underrätta tillsynsmyndigheten i hemlandet om detta. Tillsynsmyndigheten i hemlandet ska i sin tur underrätta Finansinspektionen om detta. Tillhandahållande av betaltjänster i utlandet genom ombud förutsätter att tillsynsmyndigheten i hemlandet registrerar ombudet. Det förutsätter i sin tur en lämplighetsprövning av ombudet. I beslutsunderlaget ingår den uppfattning i frågan om registrering som Finansinspektionen har gett uttryck för.

I promemorian förtydligas att Finansinspektionen ska göra en parallell prövning vid underrättelser om utländska betaltjänstleverantörers verksamhet i Sverige. När det gäller registrering av ombud innefattar det en lämplighetsprövning av ombudet. Vid lämplighetsprövningar har Finansinspektionen tillgång till uppgifter i belastningsregistret och misstankeregistret.

Finansinspektionen genomför lämplighetsprövningar enligt ett antal olika författningar på finansmarknadsområdet. Myndighetens tillgång till uppgifter ur belastningsregistret vid dessa prövningar är i huvudsak begränsad till viss ekonomisk brottslighet. Mot bakgrund av den allvarliga brottsutvecklingen föreslås i promemorian att det görs ändringar i förordningen om belastningsregister som innebär att Finansinspektionen ges tillgång till uppgifter om samtliga brott som föranlett någon annan påföljd än penningböter. Genom den utökade tillgången ges Finansinspektionen bättre verktyg för att undvika att personer som har kopplingar till den

organiserade brottsligheten eller på annat sätt bedöms olämpliga intar centrala roller i de finansiella företagen. Förslagen har sin bakgrund i en hemställan från Finansinspektionen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2025 och förordningsändringarna den 1 januari 2025.

Konsekvenser för företag

Förslagsställaren anger att de föreslagna ändringarna innebär att fler företag (ombud till utländska företag) och uppgifter om fler brott kommer att omfattas av Finansinspektionens lämplighetsprövning i fråga om finansiella företag. Vidare anges att det finns ca 1 200 ombud till utländska företag i Sverige. Ett fåtal utländska företag har anlitat flertalet av dessa ombud. Det finns ett stort antal kategorier av finansiella företag i Sverige, t.ex. kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag, olika former av fondförvaltare och försäkringsföretag. Förslagsställaren bedömer därutöver att förslagen i promemorian inte påverkar konkurrensen mellan företagen på finansmarknaden.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Det framgår tydligt i promemorian att de föreslagna ändringarna i betaltjänstelagen och lagen om utgivning av elektroniska pengar förtydligar genomförandet i svensk rätt av artikel 28.2 i EU:s betaltjänstdirektiv¹ som innebär att Finansinspektionen ska göra en parallell prövning i fråga om utländska företags verksamhet i Sverige.

Regelrådet anser vidare att det finns en utförlig beskrivning av bakgrund och syfte med de föreslagna ändringarna i förordningen om belastningsregister. Regelrådet finner däremot att det hade varit behövt med en närmare beskrivning av hur de berörda företagen kan påverkas av lämplighetsprövningen så att det inte blir upp till läsaren att uttolka vilka administrativa konsekvenser som eventuellt skulle kunna uppstå. Om förslagsställaren bedömer att ändringarna inte medför någon påverkan på företagens administration eller kostnader ska det anges och motiveras. Avsaknaden av sådan information gör att det inte går att utesluta att påverkan skulle kunna finnas. Regelrådet bedömer därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 8 oktober 2024.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Steven Wall.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Steven Wall
Föredragande